

Egy elbeszélés remake-je, diabetológiai felhangokkal: Manon Leszkó, ma

Winkler Gábor dr.

Napjaink egyik sajátossága egykori színdarab vagy filmsikerek újragondolása, szak kifejezéssel: remake-je. Nem kell sok alkotói fantázia hozzá. Le kell porolni a történetet, mai korba helyezni, s „akár így is történhetett volna” mottóval, új befejezéssel ellátni. Máskor ennyi fáradság sem szükséges. Elegendő A Nyugat lánya vadnyugati helyszínét egy mai nagyváros tübingrengetévé, az aranyásókat állástalan menekültekké, vagy A trubadúr vadregényes biscaiai lankáját afrikai sivataggá, az I. Ferdinánd aragóniai király ellen trónigényt bejelentő Urgel herceg összecsapását egymással hadakozó lázadó törzsek küzdelmévé alakítani.

Tálcán kínálná magát újrafeldolgozásra *Antoine François Prévost* abbé, az önkéntes száműzetése folytán *Prévost d'Exiles* néven is ismert francia egyházi személy, lapkiadó, jogász és természettudós, egyszóval polihisztor író Manon Lescaut és Des Grieux lovag történetéről szóló elbeszélése is. Hogy ez eddig senkinek sem jutott eszébe? Nos, ez nem igaz. Legfeljebb nem korunk embere vállalkozott átdolgozására. Megtette azonban ezt négy zeneszerző, *Auber* (1856), *Massenet* (1884), *Puccini* (1893) és *Henze* (1952). Az utóbbi kivételével azonban mindannyian ragaszkodtak az eredeti történethez, s *Henze* is csak a zene tekintetében tett engedményeket, lévén feldolgozója a musicalek képviselője.

Nézzük akkor a történet egy lehetséges jelenkori változatát. Helyszín az első részben az amiensi autóbuszállomás, a második és harmadik részben Párizs. Az első és második rész között 7–10 nap, a második és harmadik rész között több év telik el:

A Calais-ből Párizsba tartó távolsági autóbuszjáraton nem sok az utas. Nem meglepő. Az út a többszöri hossz-
szas várakozással időrabló és fárasztó. Ráérő, idősebb emberek mellett jobbára kispénzű fiatalok, elszegényedett középosztálybeliek választják, akiknek nem telik a rövidebb úton közlekedő gyorsjáratra, autóra vagy bérkocsira. Esetleg kalandkeresők, ismerkedni vágyók.

Az amiensi fogadónál kétórás megállás szerepel a menetrendben. Ezalatt az utasok a gazdag kínálatot nyújtó étteremben megvacsorázhatnak, a sofőrök kinyújtóztatják lábaikat. Begördül a busz. A leszállók között egy középkorú, súlya és kísérbetegségei miatt nehezen mozgó, öltözéke alapján tehetős úr, Zseront, az adóügyi szakértő, meg egy testvérpár, az unatkozó katonatisztek életét élő, léha Leszkó hadnagy és a celebként hamar az érdeklődés előterébe robbant húga, a festői szépségű, épphogy tizennyolc éves Manon kászálódik le az ajtón. A pénzember jó ideje cukorbetegséggel küszködik. Az állandó irodai munka, a gyakori társasági vacsorák, fogadások, meg a rendszertelen életmód megtették hatásukat. Inzulinja szorul, amit naponta négyszer, főétkezések előtt és este, vacsora után kellett adagolnia. Ez az utazás is felborította megszokott életritmusát: a szokottnál később tud csak vacsorához ülni. Minderről persze elterelődött a figyelme, mert már a buszon megragadta a lány izgató szépsége. Beszélgetés közben megtudta: az egykor szebb napokat megélt, előkelő család megunt a modellként botrányt botrányra halmozó, kétes hírű bulvárszereplőkkel hírbe hozott és a felmenők nevét mind sötétebbre festő csemete életvitelét, s bátyja kíséretében, fegyelmezési céllal

Párizsba, egy betegápoló apácarendhez küldte. Remélték, kedvet kap a nővéri pályához, s az apácák zárt közössége rendre neveli. A pénzügyben különös terv érlelődik. Úgy véli, a lány nem tud majd ellenállni az általa kínált jólétnek, s ha bekapcsolódik a betegek körüli munkába, talán cukorbetegsége karbantartásához is segítséget kaphat tőle. Mint szokásosan, most is nagy nézősereg figyeli a távolsági busz megérkezését. Egyetemisták, felsős diákok, polgárlányok, akik számára mindig látni-, megtárgyalnivalót hoz a heti kétszeri járat. Egyikük, a visszahúzó természetű orvostanhallgató, Röné, nemigen vesz részt a vidám csivitelésben. Figyelmét lekötik tanulmányai, olvasnivalói. Ezúttal azonban valami különös dolog történik. Manont meglátni és megszeretni a pillanat műve volt. Nem tudja szemét levenni a sosem látott, érzéki szépségű lányról. Addig ügyeskedik, míg – bátyját és az asztaltársukul ajánlkozó Zserontot elfoglalta a vacsorarendelés – négy szemközt sikerül szóba elegyednie a szépséggel. Kiderül, Manon már beletörődött, hogy családja választott pályát helyette, így felkelti érdeklődését, hogy a fess, udvarias, megnyerő mosolyú fiatalember is rokon területre, orvosnak készült. Amikor bátyja vacsorához hívja, megígéri, hogy indulás előtt még visszaszökik hozzá. A vacsorán hamar túlesnek, s az elfogyasztott bortól már kissé kapatos Leszko átül a szomszéd asztalnál kártyázókhoz. Zsebében Zseront kölcsönével maga is bekapcsolódik a játékba. A pénzügyben csak erre vár. Már rég elhatározta, hogy megszökteti a lányt – s majd maga gondoskodik kiképzéséről –, s csak az alkalomra vár. Megtudakolta, hogy a fogadósnak van egy kölcsönautója. Gyorsan megegyezett vele: kibérli az autót, s Párizsban lakása előtt hagyja. Kifizeti a visszautat is, meg búsás összeget a hallgatásáért. Nagy izgalomban nem veszi észre, hogy tárgyalásukat kihallgatja a hírhedt tréfamester hírében álló Edmond diák. A hírrel elsiet Rönéhez, hogy figyelmeztesse: Manont rövidesen megszöktetik. Amikor a lány kisurran, hogy ígéretének megfelelően elköszönjön a frissen megismert medikustól, az eseményeket megismerve nem kell sok rábeszélés, hogy vele tartson. Zárda helyett a szabad élet, a mozgalmas nagyváros Párizs, középkorú széptevő helyett pedig egy szerelemre lobbant fiatalember várja. Így aztán ők szállnak be a bérkocsiba, s meg sem állnak a diák szegényes albérletéig. A megbeszélte időben érkező adóvizslatát az autó és a lány hűlt helye várja. Pedig,

hogy mindent időben elrendezzen, vacsoráját sem fejezte be. Így aztán vércukra rohamosan esni kezd. Jó időbe telik, míg gyümölcslevekkel, cukros víz itatásával cselekvőképes állapotba hozzák. Addigra a busz – mert a menetrendet tartani kell – továbbment, s a lemaradóknak meg kell várniuk a másnap reggelt, ha másik bérautóval, vagy más módon, útnak kívánnak indulni.

A csak egyszemélyes háztartás fenntartásához elegendő apai apanázból élő Röné zsebpénze hamar elfogy. A ragyogáshoz szokott Manon egyre rosszabbul érzi magát a szűkös apartmanban. Így kedvesét búcsú nélkül elhagyva elfogadja a kórházban ráataláló Zseront invitálását, és a minden luxussal felszerelt palotájába költözik. Tudomásul véve az azzal járó előnyöket és – kötelezettségeket. Tetszik neki, hogy újdonsült pártfogója mindenben igyekszik kéréseinek-utasításainak eleget tenni, csak hogy a kedvébe járjon. Így aztán nagy elánal veti be magát a kórházi munkába, hogy egyre bővülő ismereteit minél jobban kamatoztathassa otthon is. Megismerkedik a betegoktatás alapjaival is. Napi tornát vezet be: eleinte csak reggelente, később néha délután is. Az esti tv-nézést közös vacsora utáni séták váltják fel. A korábbi társas tánc- és zenefoglalkozásokat, társasági kártyapartikat személyi edzővel vezetett tréningre és zumbaoktatásra cseréli. Ez utóbbiba a személyzetet is bevonja, mert tudja, hogy a sikeres edukáció alapfeltétele a szűkebb közösség támogató együttműködése, meg aztán több résztvevő vidámabb hangulatot tud teremteni, ami még inkább segíti az életmód-változtatást. Változnak a ház étkezési szokásai is. A kenyér és a pékáruk a konyhapolcok aljára kerülnek. Megszűnik a nassolás, a kísértkezések – tízórai és az uzsonna – legfeljebb kevés gyümölcs fogyasztására korlátozódnak. Húsok helyett mind gyakrabban zöldek kerülnek az asztalra, kihasználva a francia konyha változatos ételkészítési technikáit. Az erőfeszítéseket siker koronázza: az adószakember látványosan fogyni kezd, inzulinadagjait folyamatosan csökkenteni lehet. Végül metformin szedése mellett már csak kevés bázisinzulinra van szükség. S ami nem elhanyagolható, különösen nem egy fiatal lány esetén, Zseront férfiasága is új erőre kap.

Évek telnek el. A Manonnal töltött napokra még mindig boldogan emlékező Röné időközben diplomát szerzett, s az Hotel Dieu diabetológiai osztályán dolgozik. A véletlen úgy hozza, hogy Zseront is az ő rendelésére kerül.

Gondosan felvéve az anamnézist, felfigyel az életmód-változtatást oly ügyesen szervező élettársra, nem győzven eléggé dicsérni szakszerű útmutatásait. Aztán elérkezik az idő, amikor a bázisinzulin is elhagyhatóvá válik, s a metformin mellé GLP-1-receptoragonista kerül bevezetésre. Amikor e kezelés egyeztetésére a sokszor emlegetett kísérő is megjelenik, örömmel ismeri fel benne egykori kedvesét, Manont. Kiderül, hogy a lány Zseront mellett már régen jó útra tért: immár részlegvezetőként dolgozik, s a családja is visszafogadta. Bátyját, a még mindig csak hadnagyként szolgáló Leszkót elnyelte a vidéki katonasors. Egy távoli rakétás egységénél, kis vidéki garnizonban éli napjait. Csak hébe-korba ad hírt magáról. Közben a GLP-1-receptoragonistával való kezelés is egyszerűsödik, elegendő heti egyszeri adása. A testsúlycsökkenést a vérnyomás rendeződése kíséri, miközben az anyagcsere teljes egyensúlyba kerül. A fiatalkori alakját visszanyerő, egyre aktívabb életet élő Zseront úgy határoz, magánintézetet létesít cukorbetegség kezelésére: más

is profitálhasson személyes sorsa jó példájából. Elhatározását tett követi. Az intézet felépül, Röné lesz a vezetője, Manon pedig az ápolási igazgatója. Intézetük a Prévost abbé nevet kapta, így állítván emléket az egykor Pro és kontra néven különböző nézetek békés ütköztetését szolgáló folyóirat alapítójának, az életével néha megbotránkozást keltő, de irodalmi alakjaival a kultúrtörténetbe nevét örökre beíró neves jogásznak, egyházfinak és tudós botanikusnak. Szabad idejében az immár barátta vált hármashoz tartozás közben sokszor elgondolkozik azon, milyen szerencsés a történet ilyen fordulata, Zseront közbelépése és Manon felhagyása korábbi celeb életvitelével.

Mennyivel jobb így, mint évszázadokkal korábban élt névrokona sorsának alakulása, aki nem tudott ellenállni az arany csillogásának, rosszul választott, s számkivetve, az amerikai pusztaságban lelte halálát. Milyen ritkán használjuk, pedig sokszor igaz a régi magyar közmondás, miszerint „az arany fegyver néha többet győz a vasnál”, azaz pénzzel néha többre megy az ember, mint erőszakkal.